

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasi Udruženja Jugoslov. Učiteljstva — Poverjeništvo Ljubljana.

Vse spise, v očno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovarisa
v Ljubljani, Frančiškanska ul. 6.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljke je pošiljati franko.

Učiteljski Tovarish izhaja vsak četrtek pop. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.

Za neorganizirane 40.— Din, za naročnike v inozemstvu 60.— Din letno. Posamezna številka po 1.— Din.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 1 Din za vsako petit-vrsto. Priloge stanejo poleg poštnine še 25 Din.

Telefon uredništva
štev. 312.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste, če se tiska enkrat 1.— Din. Inseratni davek posebej. Oznanila sprejema upravništvo lista.

Članstvo ljubljanskega Poverjeništva UJU ima s članarino tudi že plačano naročnino, torej ni treba članstvu naročnine posebe plačevati.

Naročnino, reklamacije, t. j. vse administrativne stvari, je pošiljati samo na naslov:

Upravništvo Učiteljskega Tovarisa
v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6./L.

Poštni čekovni urad št. 11.197.

Reklamacije so proste poštnine.

Naše stališče k nezakonitemu razveljavljenju mandatov v šolskih korporacijah.

V prosvetni upravi Slovenije se je zgodil slučaj, ki utegne uvesti zopet brezpravne razmere v državno šolsko upravo.

V mestni šolski svet v Ljubljani so bili leta 1919, po § 23. kranj. dež. zak. z dne 23. oktobra 1912 št. 66 izvoljeni štirje zastopniki mestne občine, voljeni od občinskega sveta. Prejeli so dekrete za dobo šestih let, t. j. do leta 1925, kakor velela § 25. kranjskega deželnege zakona z dne 23. oktobra 1912, št. 66, ki se glasi: »Vse po §§ 20. in 23. izvršene volitve in imenovanja veljajo za dobo šestih let in se morajo naznaniti deželnemu predsedniku.«

Leta 1921, je bil izvoljen nov občinski svet. Ta je neoziraje se na dobo šestih let in dekrete hotel izvoliti nove zastopnike v mestni šolski svet iz svoje srede toda pokrajinska uprava kraljeve vlade je to odločno zabranila češ da so veljavni dekreti starih zastopnikov v mestnem šolskem svetu za dobo šestih let in pred potekom te dobe nimajo občinski svet voliti novih zastopnikov, ker je zakon, po katerem so bili izvoljeni, še vedno v veljavi.

Ta občinski svet je bil na razpuščen, in leta 1922. (v dec.) je bil izvoljen nov občinski svet, ki je pričel v aprilu 1923. poslovati. Prvo je bilo da je zopet tudi ta občinski svet izvolil štiri nove zastopnike v mestni šolski svet, kljub temu, na funkciska doba starih zastopnikov še ni potekla in da je zakon, po katerem so bili izvoljeni stari zastopniki, še vedno v veljavi.

Toda glej! — Topot pokrajinske uprave kraljeve vlade ne stoji več na gori označenem edino zakonitem stališču, ter dopušča, da se vabijo k seil mestnega šolskega sveta novi zastopniki mestne občine kljub temu da funkciska doba starih zastopnikov še ni potekla in da so zakoni, po katerih so bili izvoljeni še vedno v veljavi.

Pokrajinska uprava kraljeve vlade utemeljuje svoj ukrep »da je izvolitev 4 novih članov in 4 namestnikov v mestni šolski svet »zakonita«, ker zamore po smislu z dne 23. aprila 1912, dež. zak. št. 66 in kr. naredbe z dne 23. januarja 1921, št. 50 Ur. list št. 21 od leta 1921, funkciska doba zastopnikov obč. sveta v mestnem, oziroma višjem šolskem svetu trajati le toliko časa, dokler traja funkciska doba dotičnega občinskega sveta, ki je te zastopnike določil.«

Iz zgoraj citiranega § 25, dež. zak. št. 66 z dne 23. oktobra 1912 je jasno razvidno da veljajo vse v mestni šolski svet izvršene volitve nepreklicno za dobo šestih let, medtem ko traja funkciska doba občinskega sveta po zakonu le tri leta. § 23. istega zakona, na podlagi katerega je sestavljen mestni šolski svet govori o zastopnikih, vzdrževalcev šole, torej občine kot take, ne pa o zastopnikih občinskega sveta.

S tem je izključen vsak dvom da bi s spremembo občinskega sveta mogla nastopiti tudi predčasna zamenjava zastopnikov občine v mestnem šolskem svetu.

Očito je, da pokrajinska uprava kraljeve vlade ni postopala dvakrat enako in jasno je da je postopala pravilno edino prvo, ko se je opirala na zakon in zakonito postopanje.

Toda še drug brezpravni slučaj se je zgodil hkrati! Ta je sledeč:

Med dobo, ko je bil občinski svet v Ljubljani razpuščen je opravil vse posle istega od vlade postavljeni vladni komisar. V tej dobi je potekla doba višjemu šolskemu svetu za Slovenijo, v katerem je tudi en zastopnik občinskega sveta ljubljanskega kot zastopnik staršev. Pokrajinski namestnik je dal naog, da imenuje v imenu mestne občine vladni komisar zastopnika staršev v višji šolski svet in je stavil komisariu tudi termin za imenovanje. Komisar je imenoval v smislu

odloka in zakona tega člana višjega šolskega sveta za dobo dveh let.

Toda glej! Novi občinski svet, ki se je sestel že potem, ko je imel medtem novi višji šolski svet že dve seji, je kljub pravilnemu imenovanju s strani komisarja izvolil drugega zastopnika staršev v višji šolski svet in pokrajinska uprava je to izvolitev pripustila, kakor je pripustila popojnoma nezakonito izvolitev onih štirih članov za mestni šolski svet.

Pokrajinska uprava se pri tem sklicuje na kraljevo uredbo z dne 23. januarja 1921, št. 50. Ur. list št. 21 od leta 1921, ki pa določa ravno nasprotno od zavzetega stališča.

Kraljeva uredba o poslovanju višjega šolskega sveta z dne 23. januarja 1921 pravi:

Člen 2.: Člani višjega šolskega sveta v Ljubljani so: 1. predsednik, 2. podpredsednik itd. do 9. en zastopnik staršev, itd. do 11. — Člen 5. pravi: »Občinski svet v Ljubljani voli enega zastopnika staršev in enega namestnika.« — Čl. 10. določa: »Poslovna doba višjega šolskega sveta traja dve leti.« — Predsednik, podpredsednik ter v točkah 5., 6., 7., 8., 9. in 11. člena 2. imenovani zastopniki in njih namestniki se imenujejo, odnosno volijo za celo poslovno dobo. Če pa član višjega šolskega sveta odstopi, umre ali izgubi pravico biti izvoljen v občinski svet in iz enakih vzrokov odnada namestnik, se imenuje odnosno voli nov zastopnik in namestnik za ostanek poslovne dobe višjega šolskega sveta.«

Iz teh določb je jasno, da višji šolski svet ne vsebuje zastopnika občinskega sveta, temveč le zastopnika staršev. Funkciska doba zastopnika staršev traja v višjem šolskem svetu dve leti medtem ko je funkciska doba občinskega sveta tri leta. Zastopnik staršev je izvoljen po zakonu za celo poslovno dobo, torej ne morejo poslovne dobe izpremeniti vmesne volitve v občinski svet.

Tudi v tem slučaju je izključen vsak dvom, da bi s spremembo občinskega sveta mogla nastopiti tudi predčasna za-

menjava zastopnika staršev v višjem šolskem svetu

Gotovo je da tako postopanje ni v interesu državne uprave in tudi ne dviga njene avtoritete in nam vedno bolj kaže nujno potrebo popolne ločitve šolske uprave od politične državne uprave poleg drugih okoliščin ki se zagrešujejo s takim postopanjem specijelno v tem slučaju.

Ker je učiteljstvo najbolj prizadeto in tudi za šolstvo ni vseeno, kateri zastopniki sede v mestnem in višjem šolskem svetu in ker slovensko učiteljstvo vidi v gorenjem postopanju zopet pričetek one nasilne dobe, ki jo je klerikalizem uganjal pod Avstrijo nad slovenskim šolstvom in učiteljstvom, apeliramo javno na varstvo zakonitega postopanja in ureditev te zadeve v smislu zakona.

V imenu včlanjenega učiteljstva izjavlja UJU Poverjeništvo Ljubljana sledeče:

1. Učiteljstvo vidi v tolmačenju pokrajinske uprave kraljeve vlade da se zaradi izpremembe občinskih zastopov ukine zakonito določena funkciska doba zastopnikov v šolskih korporacijah, kot kvarno in nezdravo postopanje za šolsko upravo.

2. V vorenem slučaju vidi učiteljstvo izročitev šolstva klerikalni stranki, ki je znana po svojih persekucijah nad šolstvom in učiteljstvom še izza Avstrije.

3. V interesu notranje konsolidacije in varstva avtoritete zakona poziva učiteljstvo vlado da v vsakem slučaju varuje predpise zakona kakor na drugi strani želi, da se obvaruje šolstvo vsekaršnih absolutističnih vplivov s strani polstrank. Sklepe mestnega in višjega šolskega sveta ki jih napraviti ti dve korporaciji s sodelovanjem nezakonito imenovanih članov, smatramo za neveljavne.

4. Gorenji slučaj kaže zopet nujno potrebo popolne ločitve šolske uprave od politične državne uprave in potrebe upravne samouprave šolstva.

Poverjeništvo UJU v Ljubljani.

LISTEK.

Iz Humekove delavnice rokotvornega pouka.

Znani odlok višjega šolskega sveta, ki je uvedel — pa samo na papirju — rokotvorni pouk v naše osnovne šole, je provzročil, da se je pri nas mnogo razpravljalo o tem vprašanju bodisi na zborovanjih, kakor tudi v našem članskem in strokovnem časopisju. Do faktičnega udejevanja pa ni prišlo iz prav enostavnega vzroka, ker nismo imeli in tudi še danes nimamo zato izvežbanih moči in se tudi ni prav nič storilo da bi se posamezniki, ki imajo veselje in zmožnost do te panoge, sploh mogli izvežbati. Saj še danes nimamo niti izpraševalne komisije, kjer bi se lahko delali tozadevni izpiti. Napravilo se ni nikakega tečaja v tem smislu,* in tako je ostalo vse na mrtvi točki kljub lepim besedam in vsestranskemu uvidevanju o potrebi takega pouka. Zakaj s samimi besedami in navdušenjem se na tem

* Lani je imel tov. Blagajne tak tečaj v Ljubljani. Uredn.

polju ne doseže prav ničesar. Predvsem je potreba praktičnega znanja. In ker tega ni bilo, zato je naravna posledica, da je vse zapalo.

Toda ne vse. Ravnatelj Humek v Mariboru je lansko leto otvoril tečaj za rokotvorni pouk in sicer vzporedno za učence in učitelje. Kdor ve, da se je ravnatelj bavil že več let z rokotvornim poukom na meščanski šoli v Krškem in kdor količkar pozna njegovo vsestransko temeljito praktično in teoretično naobrazbo, ta si lahko misli, da je ta pouk v pravih rokah, v rokah strokovnjaka, kakršni so med nami bele vrane.

K otvoritvi takega tečaja ga je napolnilo predvsem uvidevanje potrebe, da bi se začelo na tem polju res enkrat že delati, ne pa samo govoriti in razpravljati s čemur se ne pride nikamor. Hotel je pokazati da se da tudi na tem polju doseči marsikaj, če so le ljudje, ki hočejo in imajo večjo vodilno roko. Tako je nastal začetek šolskega leta ta zanimivi tečaj, ki se ravno te tedne zaključuje.

Vse leto nas je hodilo sedem tovarišev v njegovo delavnico dvakrat na teden. Vzporedno z nami pa je hodilo prav toliko njegovih učencev ob drugih dnevih. Iz tega je razvidno, koliko časa

smo žrtvovali mi in koliko ga je žrtvoval naš, že itak z delom preobložen mojster. In vendar nam ni žal in upam da njemu tudi ne.

Ej to vam je bilo življenje kadar smo se zbrali v njegovi delavnici! Ta vam je žagal, skobiljal in dolbel, drugi obstružnici stružil, tretji kartonažil, četrti vezal in šival knjige, peti modeliral in ulival, šesti rezbaril sedmi sestavljal geometrične like iz žice. Med nami pa je hodil naš mojster in kazal z besedo in roko. Padla je marsikaka karajoča a tudi pohvalna in priznalna beseda. Obe pa sta nas podžigali, da smo se še bolj potrudili, da smo še z večjo vnetostjo poskušali premagati vse raznovrstne težkoče in zadovoljiti mojstra in sebe. In šlo je. Kakor hitro je kateri končal dano mu nalogo, je zamenjal delo. Danes si se ukvarjal z žago in obličem drugič z mehko ilovico, tretjič z dletom četrtič z lepenko in papirjem itd. Vsak je moral poskusiti vse panoge vsaj toliko da je pridobil začetne pojme in pa prvo prakso v vsaki panogi. In tako so minevale ure, tedni in meseci in sedaj se nagiba že leto h koncu. Značilno je, da nam ni bil čas nikoli predolg ampak vsakokrat prekratek. Ako je prišel na ponedeljek ali sredo, ko se je vršil naš tečaj kak praznik, smo

že vnaprej godrnjali. Zahajali smo redno in točno, večkrat še prehitro in vzdržali smo vsi do konca.

Kaj smo delali tega ne morem tukaj naštevati. Ker je naše mesto središče obrti in industrije in bomo vsi delovali še nadalje v tem kraju, zato smo tudi pri izdelkih, kolikor je bilo seveda možno, predvsem to upoštevali. Na deželi bi naš vodja gotovo usmeril pouk tako, da bi odgovarjal potrebam kmetiškega prebivalstva. Rokotvorni pouk pa nima samo velikega pomena za učence ampak tudi za opremo šole sploh. Zato se ni pozabilo na ta moment ampak se ga je povsod upoštevalo. V tem oziru je notranja oprema zavoda našega mojstra nekaj posebnega in je vse njegovo delo.

Zanimivo je tudi vprašanje, kako smo delali. Človek ne bi nikoli mislil, da je tako okoren in neokreten, dokler sam ne poizkusi. Ako gledaš izvežbanega mizarja, strugarja, knjigoveza ali rezbarja, se ti zdi stvar prav enostavna in lahka. Ko pa poskusiš sam pa uvidiš, da ne znaš niti obliča, žage ali dleta prijeti v roke. Kljub vsemu temu pa nismo izgubili niti veselja, niti ni popuščala naša vztrajnost. Z vajo smo premagali pod spretnim vodstvom tudi te težkoče in naši izdelki so se množili vedno bolj.

FRANJO ŽGEČ:

Še o „Pedagoškem Zborniku“.

(Odgovor na drugo kritiko.)

V odgovor na moje misli h kritiki »Pedagoškega Zbornika« za leto 1922, je podal g. Šega zanimiv pregled naslovov predavanj, ki jih je priredila na Jesenicah takozvana »Ljudska univerza«.

Sicer ne vem, na kak način sem izzval in kak smisel naj ima slično poročilo kot odgovor na moje misli, kjer nisem ne izzival, ne napadal, temveč le konstatiral da je kritika prvič preprosta in se bistva sploh ne dotakne, in drugič, da ni ta kritika samo mnenje g. Šega, ampak velikega dela učiteljstva, ki si želi le praktično uporabne duševne hrane, katera naj služi najhujšemu utilitarizmu. Da bi pisal kritik o tem utilitarizmu sam v kritiki tega ni nikdo trdil, ker bi kaj takega bilo pač nemogoče za logično mislečega človeka. Pač pa kaže to celoten duh kritike in tudi način kako je ocenil posamezne članke in kaj je od Zbornika zahteval.

Tudi ne vem, zakaj meša g. kritik dosledno »Akad. socialno-pedagoški krožek« z neakim nejasnim pojmom »ljudske univerze«, ko je ta krožek vendar nekaj popolnoma drugega ima druge naloge, druge cilje in drug delokrog. Kakor je razvidno iz mojega članka o krožku v »Pedagoškem Zborniku« 1. 1922., str. 62. ima krožek dvojno nalogo: 1. da skrbi za samovzgojo akademikov 2. da budi zanimanje za socialno - etično vzgojo ljudstva. Njegov delokrog je torej precej natančno začrtan in normalno bi bilo nerazumljivo, da bi kdo, ki je čital poročilo o delovanju krožka bodisi v »Zborniku« ali v »Pučki Prosvjeti«, mogel istovetiti krožek s kakršnokoli »ljudsko univerzo«. Na ta način si g. kritik že vnaprej zapira pot do razumevanja vsega, kar je krožek delal tekom dveh zadnjih let in tudi do razumevanja smernic, ki jih je zavzel pri svojem delu. Tako se zbudi v človeku rahel sum da kritik sploh članka v Zborniku čital ni, ker bi sicer moral tudi videti, da je precej različen od poročila v »Pučki Prosvjeti«. Zato je tudi neupravičeno, imenovati Zbornikovo poročilo »ponatis«.

Vendar pa se mi zdi poročilo o delu takozvane »Ljudske univerze« na Jesenicah ali na Savi zelo važno, in sicer važno ravno za iskanje tistih »smernic« za vzgojo industrijskega proletarijata in kmečkega prebivalstva, ki se jim g. Šega posmehuje. V prizadevanju ki ga jemlje v misel poročilo, je zakopano mnogo požrtvovalnega dela, katero lahko služi za glasen opomin in zgled vsem onim ki zanikajo možnost izvenšolskega izobraževalnega dela med najširšimi plastmi našega naroda. Istotako priča o požrtvovalnosti nadaljevalna (obrtna) šola, o kateri poroča g. kritik.

Jaz bi si želel le še podrobnejšega poročila o delovanju samem, o težkočah in ovirah ki sta jih imela organizatorja

pri svojem delu, n o načinu, kako sta jih premagala. Slične težkoče čakajo namreč vsakogar, ki hoče resno delovati med narodom. Tudi bi rad poznal vodilne ideje in misli, ki so preprežale vse delovanje tisto, kar spremeni navadna nesistematična predavanja v organizirano celoto ter jim da tako vsebo, da res zaslužijo ime ljudske visoke šole, ali če že hočete »ljudske univerze«. Poznal bi rad nadalje uspehe in eventualna razočaranja, k sta jih imela pri svojem delu, odziv delavstva na njuno delovanje itd. Za vsakogar ki hoče vršiti zobraževalno in vzgojno delo med narodom je vse to neprecenljiva vrednost.

Sploh nam bodo vse take izkušnje dragocen zaklad, če bomo hoteli začeti z resnim izobraževalnim in vzgojnim delom v velikem obsegu med najširšimi plastmi našega naroda. Obvzrovali nas bodo mnogih zablod ter nam omogočile ustvarjanje vedno boljših in popolnejših oblik na polju ljudskega vzgojstva. Kakor se zida palača na ta način, da se polaga opeka na opeko, tako so tudi vse empirične vede plod dela mnogih ljudi in resnih raziskavanih. Izkušnja k izkušnji pripomore da se razvija in napreduje tudi pedagogija. Ni treba vsakega organizatorja trpeti energije za napake, ki so jih že drugi delali in jih spoznali za napake. To energijo lahko porabi za pozitivno delo ustvarjanja in ne za skanje tistih poti, ki so jih našli in eventualno že prešli drugi.

Gotovo je, da na vzgojnem polju ne moremo najti končnih popolnih oblik, ki bi veljale brezpogojno za vse čase in krajeve okolščine. Kakor se vse kulturno in družabno življenje neprestano razvija ter spreminja, tako se mora spreminjati tudi vzgojstvo ter se prilagati vsakokratni stopnji razvoja in vsakokratnim potrebam življenja. Velik del prizadevanja na vzgojnem področju je tako nujno posvečen iskanju novih, boljših in popolnejših oblik novih poti in novih smernic za vzgojo, ki bi naj bile v popolnem skladu s potrebami, kakor jih stavi človeku stopnja razvoja, do katere se je povzpel.

G. Šega se sicer posmehuje naivni mladosti v svoji očetovski vlogi in tudi iskanju novih smernic za vzgojo. Vendar na mora priznati, da je v zadnjih desetletjih napravil ves razvoj tako ogromen korak naprej, kakor jih sicer ne morejo izkazati cela stoletja. Svetovna vojna in povojna kriza sta pravcati skok v vseplošnem razvoju. Tako prinaša današnja doba človeku povsem nove naloge, ki jih je prejel le malokdo slutil. Za te naloge pa mora človeka pripravljati ravno vzgoja, katera se zato ima prilagoditi času. Ali ni torej povsem razumljivo da iščejo vsi tisti, ki vidijo ta razvoj in ki vidijo tudi nove naloge, v vzgoji novih smernic katerih doba pred par desetletji ki se na njo samozavestno sklicuje g. kritik še ni mogla poznati?

Kdor na je ta silni razvoj prezrl in prespal to dobo, kdor ne vidi in ne čuti novega časa temu se seveda tudi o potrebnih potih in novih smernicah ne more niti sanjati. Ostal bo tudi zanaprej pri

ter pripoveduje otrokom povesti o življenju onkraj morja, o otrokih v raznih deželah, o stvarih, ki jih otroci lahko sami izvršijo da pomagajo drugim. Kaj potem? Ali boš rekel da tu ni programa?

Toda ravno ta program nudi tudi Podmladek Rdečega križa. V njem vladajo duh pomoči in upanja, navajajo se sredstva, da se naučijo natančnosti in spretnosti, pripravni za silo toda predvsem obsega program delavnosti, ki služi kot laboratorij v katerem se morejo otroci naučiti ne samo, kaj je treba storiti, temveč tudi, kako je treba storiti in zakaj je treba tako storiti. Ne nudi teoretiškega programa nikakor ne! Pripoveduje le kaj in kako delajo druge šole in kaj so že naredile. Ne nudi samo enega programa, temveč jih navaša mnogo. Njegovo delovanje ne uči mladine samo praktičnih stvari, kakor šivanja ročnih del in dr., temveč tudi v državljanski vzgoji, v zemljinislu računstvu in knjigovodstvu.

Predvsem na uči etiko in moralo. Na zborovanju za moralno vzgojo v Ženevi sem imel v preteklem poletju priliko, da sem razlagal učiteljem vsega sveta kako je Podmladek Rdečega križa pravcata delavnica za moralno. Prilidili so, da so ti nauki brez delavnice prečesto padli na kamenita tla ter niso obrobdili sadu. Moralno vzgojo je treba napraviti praktično do tega zaključka je pri-

svotih zastarelih in današnjim potrebam ne več odgovarjajočih metodah ter bo smatral nesistematična predavanja z bleščečim naslovom »ljudske univerze« za največji blagoslov, ki ga je lahko deležno naše delavstvo in kmečko prebivalstvo. Seveda lahko imenuje potem tudi nesistematična predavanja za »najpopolnejšo« ljudsko univerzo. Drugo vprašanje pa je, kako dolgo bodo zadovoljne s tako duševno hrano in s tako vzgojo najširše plasti naroda same, ki pač potrebujejo globlje in resnejše izobrazbe.

Današnja doba zahteva drugih načinov izobraževanja najširših plasti za katere moramo šele iskati novih smernic v strukturi današnje družbe in duševnosti (mentalnosti), v stopnji kulturnega razvoja, v načinu proizvodnje, v kompliciranem sodobnem življenju, v značaju našega naroda, posameznih plasti našega naroda, našega človeka itd. Kdor se tako važnemu delu posmehuje, se sam obsoja.

Pred par dnevi sem prejel od delavljnega mladega učitelja, ki ga sicer niti ne poznam osebno, pismo katero jasno izpričuje novega duha med mladim učiteljstvom. Česar ne morejo ali nečejo videti starejši, to opažajo mlajši učitelji, ki uvidevajo pomen iskanja novih smernic za našo pedagogiko ki se je doslej slepo dala voditi od vzorov, kateri so se rodili iz potrebe, iz duševnosti in iz značaja nam tujih narodov. Tega pisma ki je prepolno s svežim duhom sem bil vesel kakor jutranje zarje, ker mi dokazuje da se tudi med učiteljstvom svita in da se zlasti mlajši zavedajo, kako težke probleme in naloge bo morala rešiti pedagogika sploh in zlasti še naša. Oni hočejo pomagati pri iskanju novih poti in novih smernic kar prezirajo in celo zasmejujejo drugi; ker so ti mladi produkt današnje dobe, zato doživljajo vso njeno težo in v svojem delovanju in v svojem življenju. Oni so kvas, ki bo prekrasil naše vzgojstvo kajti tudi oni so še delci tiste »ljube naivne mladosti« ki jo smeši g. kritik. Še vedno je bila mladina spiritus agens vsakega novega pokreta, novega duha in novega dela in upajmo da bo tudi sedaj. K mladini pristevamo seveda tudi vse one, ki so vzlic svojim letom mladi in čili po duhu, ki čutijo potrebo po novih potih in novih smernicah pri vzgoji; in takih ni malo. Zato je nekoliko neprevидno, metati tej »ljubi naivni mladosti« rokavico v obraz, ki poziva na boj!

Že iz dosedanjega izvajanja jasno sledi da težnje po trdnih smernicah in novih potih kojih potrebo čuti gotovo vse res »napredno« učiteljstvo brez ozira na svetovni nazor in na politično prepričanje, pač ne morejo udušiti slični posmeh in vzkliki o naivni mladosti, kakor to skuša g. kritik. Seveda je drugo vprašanje, ali je »krožek« sam v stanu in upravičen dajati te smernice ali je tega v stanu tudi sama akademska pedagogika! Ne, gotovo ne! Te pravice pa si krožek tudi nikdar la-

šlo na kongresu 600 učiteljev. In najboljše na vsej stvari je, da niti en del programa Rdečega križa ni okorel ali neizpremenljiv. V resnici je to, kar vi želite napraviti iz njega seveda dotlej, dokler delujete po njegovih načelih, ta pa so tako enostavna in spošna, da se dajo na mnoge načine prilagoditi. Vi sami lahko izbirate; mogoče izvršite, kar ste že davno želeli storiti a niste mogli jasno videti zaradi šolskih predpisov, krajevnega odpora ali ker niste poznali poti po kateri vam je hoditi. Podmladek Rdečega križa je ključ, ki odpira mnoga vrata, t. i. je glas piščali ki gane mnoga srca. Vaš je da ga iščete ter greste z njim.

Smemo vstopiti? Ali dovolite, da vam pomagamo da nudimo otrokom v vašem imenu priliko, da se prične najvišjim državljskim pravom po praktični poti dela in smotrenosti in z najboljšimi sredstvi, ki jih je prineslo življenje temu problemu? Hkratu ojašate sami sebi stanovske težave s tem, da spravite raznoličnost in nove pobude v razredno delo obenem na pomorete nekoliko tudi naši izmučeni dobi ako dopustite da ji pokaže Podmladek Rdečega križa pot k miru in k dobri svetovisemski novici: »Mir ljudem na zemlji!«

stili ni insio lastiti noče. On hoče le po svoje sodelovati in pomagati da res najdemo smerice ki bi nas vodile iz obupnega položaja, kamor je zabredla vsa kulturna Evropa in tudi naš narod. Roko v roki hoče hoditi z resnimi praktičnimi delavci in vzgojitelji in pomagati, a tudi sam uživati njihovo pomoč. Mlajše učiteljstvo bo brez dvoma rado sodelovalo in se vzajemno tudi posluževalo pomoči, kakor že sedaj kažejo znaki. S tem pa smo zavzeli najboljšo smer ki jo sploh moremo zavzeti pri reševanju problemov sodobne pedagogike.

Želel bi, da se o teh problemih izreče tudi drugo, zlasti mlajše učiteljstvo, ker so ti problemi vitalnega pomena za našo samobitno pedagogiko in za ves razvoj našega naroda. Ker smo že vprašanje načeli bi bilo dobro da ga skušamo tudi rešiti, seveda povsem stvarno in mirno, kakor se to spodobi za resne raziskovalce problemov današnje dobe in nalog ki jih nalaga ta doba današnji pedagogiki. Če se razvije stvarna diskusija, bo to velik korak naprej ki bo imel važne posledice za nadaljnje delo na vzgojnem polju. Vabim pa samo iskrene delavce ki jim je le za dejstva in za izboljšanje našega vzgojstva, kateri hočejo pomagati pri vzgoji najširših plasti našega naroda.

Ferijalni Savez učiteljstva.

—i Koncert »mešnega udruženja Ferijalnega Saveza« v Ljubljani. V ponedeljek, dne 4. t. m., smo imeli v dvorani »Filharmonične družbe« lep glasbeni užitek. Na koncertu je nastopil mešani pevski zbor ljubljanskih učiteljskih pod vodstvom svojega učitelja in skladatelja prof. Emila Adamiča. Od lanskega leta je pevski zbor pokazal vsakako lep napredek. Z vso sigurnostjo je na pamet zapel vse pesmi; mladi sveži glasovi so prav dobro izvežbani v izgovoru in v dinamiki. Krasen pevski naraščaj! — Gimmazijski osmošolec, g. Tomec je ob svojem prvem javnem nastopu zapel tri pesmi v baritonski partiji. Ima sicer še neobdelan glasoven material, ki pa zna ob marljivem vežbanju postati lep, mehak bariton. — Pianistka, gđc. Orlova ima priklapljen nastop; s čutečo dušo nam je gladko zagrila Čajkovskega »Nocturno« in Dvořakov »Valček v A-duru«. Tudi kot spremljevalka na klavirju se je vrlo dobro izkazala. — Konservatoristka, gđc. Avsenikova, je v treh samospevih pokazala dobro izučen mezo-sopran. Vsi solisti in pevski zbor so želji za lena izvajanja živahen aplavz med občinstvom posebno radodarno v navdušujočem odobravanju in bilo dijaštvo na stojišču in galeriji. Solistom so bili poklonjeni lepi šopki cvetja. Obisk je bil na stojišču prav dober, le sedeži so bili oddani komaj do polovice. Dobrodelnja ta prireditve bi pač zaslužila večje zanimanje od strani glasbojubnega ljubljanskega občinstva!

Trgovsko-obrtno in kmetijsko šolstvo.

—t Polovična vožnja in popust pri prevozu razstavnih predmetov po železnici. Ministrstvo Saobračaja v Beogradu je dovolilo obiskovalcem »Industrijsko-obrtno vzorčne izložbe« v Mariboru 50% popusta na železniških progah naše kraljevine ter 50% popusta pri prevozu razstavnih predmetov. Vsled tega bode omogočeno vsakomur, da se te razstave udeleži bodisi kakor razstavljalec ali pa kot obiskovalec. — Vse informacije glede razstave daje uprava razstave v Mariboru. Aleksandrova cesta 22, kamor se je obračati pisмено, osebno ali telefonično. (Telefon Interurban 325).

Učiteljski pravnik.

—š Potnine ekskurendnih učiteljev, veroučiteljev in učiteljic ženskih ročnih del. Višji šolski svet, Štev. 5720. V Ljubljani 31. maja 1923. Razglas. Glasom oddala pokrajinske uprave za Slovenijo, odd. za prosveto in vere z dne 19. maja 1923 št. 1940 je ministrski svet s sklepom dne 7. marca 1923, D. R. št. 27.985, dovolil kredit za potnino ekskurendnih učiteljev, veroučiteljev in učiteljic ženskih ročnih del za čas od 1. julija 1922 do 30. junija 1923. Da bo mogel višji šolski svet potnino za označeni čas nakazati, naj prizadete učne osebe takoj predložijo izkaze dejanskih potov od 1. julija 1922 do 30. junija 1923. Izkazi morajo imeti naslednje podatke:

Toliko v splošnem. Ob sklepu šolskega leta se priredil dalj časa trajajoča razstava vseh izdelkov na deški meščanski šoli v Mariboru. Kdor bode imel priliko jo bode gotovo ogledal. Najbrže bode ž njo tako presenečen, kakor je bila presenečena ameriška gđc. Schönberger, organizatorica »Podmladka Rdečega križa« v naši državi, ko se je nedavno mudila v Mariboru in ogledala našo delavnico in izdelke.

S prihodnjim šolskim letom namerava večina udeležencev odpreti vsak na svoji šoli podobno delavnico za rokotvorni pouk. In tako se bode kroz šir in širil vedno bolj zlasti če bodo merodajni faktorji razumevali to važno nalogo in jo tudi materialno podpirali.

Še nekaj!

Ali ne bi bilo umestno, da bi se izdelki te delavnice razstavili o priliki državne skupščine UJU v Ljubljani? Mislim, da bi moralni dobiček daleč nadkrilil gnotne žrtve.

Hren.

Podmladek Rdečega križa v šolski veži.

(Konec.)

In nazadnje, program! Vzemimo, usmileni Samaritan sede na šolski prag